

SOLSTRÅLENS PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Distrikt Nord

31-08-2018

Indhold

Det fælles pædagogiske grundlag.....	3
Det fælles tværgående mål.....	3
Vi arbejder med et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø.....	5
Vi samarbejder med forældrene om børns læring.....	7
Vi samarbejder med lokalmiljøet om stimulerende pædagogiske læringsmiljøer for børnene.....	8
Vi arbejder med læringsmiljøer, der tager højde for børn i udsatte positioner.....	10
Vi arbejder ud fra, at legen er grundlæggende i læringsmiljøerne, og at legen har en værdi i sig selv...	12
Vi arbejder med pædagogiske læringsmiljøer gennem hele dagen.....	13
Hvad er vores (det pædagogiske personales) forudsætninger for at arbejde med læringsmiljøer?.....	14

Det fælles pædagogiske grundlag

[Link til master for en styrket pædagogisk læreplan, side 12-16](#)

Det fælles tværgående mål

Læringsmiljøer understøtter og drager omsorg for alle børns dannelse, læring, trivsel og udvikling i et fællesskab, hvor alle børn er betydningsfulde.

[Link til arbejdsgruppernes beskrivelser](#)

Når vi læser vores fælles pædagogiske grundlag, giver det os anledning til følgende pædagogiske refleksioner?

At være nærværende voksne og skabe læringsmiljøer, hvor der er rum for fordybelse i mindre grupper, er en central del af vores daglige pædagogiske praksis. Børnene udvikler sig inden for alle læreplanstemaerne og lærer gennem en rød tråd i deres institutionsliv, hvor vi har en særlig opmærksomhed på selvhjulpenhed, fokusfastholdelse, personlig mestring samt støtte og guiden i overgangs -situationer. Vi reflekterer over, hvorledes vi kan udøve den ekstra støtte i de overgange, som den institutionelle hverdag bringer, såsom aktivitets- og rumskift, fra vuggestue til børnehave etc. Selvhjulpenhed er en stor del af barnets dannelse, hvorfor vi har fokus på, hvorledes vi kan støtte barnet i udvikling af dets handlekompetencer. Ydermere lyder en refleksion på, hvorledes vi kan støtte og opmuntre barnet til fokusfastholdelse på egen person, samt dets omgivelser. Vi vil være opmærksomme på at se efter tegn på læring og skabe et udviklende læringsrum i samarbejde med forældrene. Ved brug af SMTTE eller lign. modeller tydeliggøres tegn på udvikling og læring. Den benyttede evalueringsmodel skal være synlig på stuen, således at den bidrager til inspiration og refleksion. Via planlægning og struktur, tilstræber vi at skabe rum for evalueringer samt inddragelse af børn i evalueringskulturen.

Vi arbejder med et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø

- Hvad er børnegruppens udfordringer og ressourcer?
- Hvad skal børnenes perspektiv bidrage til i hverdagen?
- Hvad skal børnenes vurdering/oplevelse af deres fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø bidrage til i dagtilbuddet?
- Når vi inddrager børnenes perspektiv og deres vurderinger af børnemiljøet, hvilke tegn kan vi så se hos børnene?
- Hvilke refleksioner giver dette anledning til i forhold til aldersgruppen 0-2 år og 3-6 år?

Den nuværende børnegruppe har et stort behov for fysisk udfoldelse og er tillige væsentligt behovstyret. Vi oplever dem som værende nysgerrige med mod på at udfordre dem selv og hinanden, ligeledes er de 3-6 årige gode til fordybelse i legen trods mange børn sammen.

Børnenes perspektiv skal bidrage til opmærksomhed på den fysiske indretning, således at stuerne besidder forskellige læringsmiljøer, hvori der skabes rum for bl.a. fysiske aktiviteter, små kroge, konstruktionslege, dukke/køkkenkrog, huler samt den kreative leg. Børnenes oplevelse heraf skal bidrage til kontinuerlig udvikling af pædagogisk praksis. Vi vil periodevis udskifte legetøjet, således at det er afstemt børnenes nuværende interesser. Ved at observere og være aktive deltagere i børnenes leg i små grupper bliver vi voksne bevidste om, hvad børnene gerne vil lege med og hvordan rummene skal indrettes for at tilgodese de forskellige lege. De planlagte pædagogiske aktiviteter skal ligeledes tage afsæt i børnenes interesser. Stuerne gør sig overvejelser omkring, hvad der giver mening ift. mad- og måltidspolitikken, samt på hvilken måde, måltidsrutiner- og situationer kan benyttes som læringsrum. Hvordan skal børneopdelingen være? Skal børnene være blandet eller aldersopdelt? Hvilken fordeling skaber mest rum for fordybelse og læring?

Vores refleksioner går tillige på, hvilke rutiner der er mest hensigtsmæssige for de 0-2 årige ved hverdagslige skift samt hvilke rutiner, der bidrager til støtte af de 3-6 åriges overgange i hverdagen. Vi vil periodevis evaluere, således at pædagogisk praksis kontinuerligt opkvalificeres. Som pædagogisk personale har vi ansvaret for, at børnene møder passende udfordringer og læringsmuligheder, som er afstemt efter barnets alderstrin og nærmeste udvikling zone.

Vi samarbejder med forældrene om børns læring

- Hvad er forældregruppens forudsætninger og ressourcer?
- Hvad kan et øget fokus på gensidigt samarbejde mellem forældre og dagtilbud bidrage til i forhold til børnegruppens trivsel og læring?
- Hvilke tegn på trivsel, læring, udvikling og dannelse forventer vi at se hos børnene/børnegruppen, når vi aktivt samarbejder med og inddrager forældrene?
- Hvilke refleksioner giver dette anledning til i forhold til aldersgruppen 0-2 år og 3-6 år?

Forældregruppens forudsætninger og ressourcer har ændret sig i Solstrålen over de sidste år. Vi har fået flere to-sprogede børn og familier, hvilket har medført en øget opmærksomhed på netop dette forældresamarbejde. Endvidere har vi fået flere og flere familier med særlige behov, der kommer fra forskellige miljøer. Forældregruppens ressourcer er deres nysgerrighed og interesse for vores institutionelle hverdag og pædagogiske praksis. Ligeledes støtter forældrene positivt op omkring deltagelse i forældremøder, kaffedage og sommerfest m.m. Vi er bevidste om, at vores øget fokus på forældresamarbejde, hvor gensidige forventninger er tydelige, er af stor betydning for børnenes trivsel, overskud, udvikling og læring. Den røde tråd mellem forældre/hjem og den institutionelle dagligdag skaber et trygt fundament for trivsel hos både børn og familier. Et øget fokus på samarbejdet skal bidrage til, at alle børn viser tegn på at høre til samt at have en social tilknytning. Vores arbejde med "fri for mobberi" giver anledning til at inddrage forældrene både i hverdagen og til forældremøder. Ved Storbørnsgruppens forældremøde er der afsat plads til, at forældrene arbejder med forældreansvar og børnenes trivsel, hvilket giver forældrene mulighed for at lære hinanden at kende samt dele viden, erfaringer og holdninger. Vi vil gerne kunne se, at et tæt samarbejde forældre og institution imellem -med fælles fokus- giver en genkendelighed hos barnet. De tegn vi gerne vil se er, at børnene kommer glade i institutionen, er glade for at være her, at de har lyst til at lege og lærer samt være en del af et fællesskab. Vi vil gerne opdage, at forældrene med tiden laver legeaftaler samt, at der forekommer dialog mellem forældrene her i institutionen. Forældresamarbejde er vigtigt uanset barnets alder, men vi er os bevidste om, at barnet/familiens første møde med os skal være tillidsskabende.

Vi samarbejder med lokalmiljøet om stimulerende pædagogiske læringsmiljøer for børnene

- Hvem og hvad er vores lokalmiljø? (fx forældre, bedsteforældre, kulturinstitutioner, erhvervsliv, naturområder, skoler osv.)
- Hvilke samarbejder kan børnene særligt profitere af?
- Hvilke tegn på fx trivsel, læring, udvikling og dannelse vil vi forvente at se hos børnene, når vi samarbejder med lokalmiljøet?

Vores lokalmiljø er: Biblioteket, Portalen, Brogården/bondegård, Legeteket, Mosede Fort, Trylleskoven, Karlstrup ny skov, Kalkgraven, Ishøj teater/juleteater, Mindeperlerne/Julfest, Damagerskolen, Brandmand/førstehjælpskursus, Kirken/Julegudstjeneste. Marsbørnene deltager i den årlige affaldsindsamling, som er en del af Danmarks Naturfredningsforenings aktiviteter. På Brogården/bondegården skabes mulighed for viden om de forskellige dyr. Turer til brogården foregår i små grupper, således at der skabes rum for nærvær og fordybelse. Børnene kommer tæt på dyrene og lærer bl.a. om, hvordan de lever, spiser, sover samt dyrenes lyde. Børnene lærer om forsigtighed og respekt omkring dyrene og har mulighed for at få svar på deres forskellige spørgsmål. Der forekommer en genkendelighed samt sammenhæng med det vi synger og læser om dyrene og det, barnet sanser og oplever på turen. På Mosede Fort er både museet og naturen genstand for børnenes opmærksomhed. Deltagelse i de arrangerede aktiviteter er ligeledes spændende og lærerigt for børnene. I Hedeland, skoven eller kalkgraven ønsker vi at opleve tegn på, at børnene bliver udfordret i samtlige motoriske udfoldelser, mulighed for viden om krible/krable, årstider, flora og fauna etc. Ligeledes styrkes læringsrummet for selvhjulpethed, lysten til udfordring af barnet selv og giver børnene en fælles oplevelse. Vi tilstræber at opleve tegn på børnenes måde at navigere i de forskellige sociale arenaer. Endvidere kan genkende stederne, som vi inden understøtter visuelt, så børnene er bevidste om, hvor de skal hen. Vi forventer at se tegn på, at børnene udvikler deres sanser, opdagelseslyst, nysgerrighed, samt har respekt for naturen, dyr. At de lærer at tage ansvar for vores miljø samt at de kender forskel på, hvordan man færdes i skoven og hvordan man færdes i trafikken.

Vi arbejder med et læringsmiljø for storebørnsgruppen, der skaber sammenhæng til 0. klasse.

(Udfyldes af børnehaverne og de integrerede institutioner)

- Hvad er storebørnsgruppens udfordringer og ressourcer?
- Hvad er formålet med læringsmiljøet for storebørnsgruppen?
- Hvilke tegn kan vi se på, at børnene får udbytte af læringsmiljøet i storebørnsgruppen?
- Hvilke tegn skal medarbejderne i 0 kl. kunne observere, der viser, at vi har skabt et læringsmiljø for børnene, der skaber sammenhæng til 0. kl?

Storbørnsgruppen i år (2019) er en aktiv gruppe med glade børn, der gerne vil deres børnehave og ikke er kede af at blive afleveret. Børnene leger rigtig godt sammen både i mindre og i større grupper samt inde og ude på legepladsen. De er gode og kreative til at udnytte de fysiske læringsrum og finde på nye. Deres udfordring er deres selvværd, robusthed samt det at give plads til andre og vente på tur, at løse konflikter ved dialog eller at hente hjælp i stedet for at slå hinanden og blive uvenner. Deraf affødes et øget behov for voksenopmærksomhed og guidning, bl.a. ved opdeling i små grupper så ofte, det kan lade sig gøre. Formålet med læringsmiljøet er at skabe en "rød tråd" mellem hjem, børnehave og skole, samt at fordre børnenes robusthed til overgangen fra børnehaven til SFO/skole. Læringsmiljøet skal udvikle livsduelige børn, som kan indgå i demokratiske processer og fællesskaber. Vi prioriterer nærvær og det at guide og bekræfte barnet i dets person, således at deres handlekompetencer og selvværd styrkes. Ydermere bruger vi tid på at styrke børnenes fokusfastholdelse, samt at turde ytre sig i større eller mindre grupper og deltage i udfordrende aktiviteter. De ønskværdige tegn er for os, at barnet har selvværd og selvindsigt nok til at foretage til- og fravalg samt at behovsudsætte og kunne sætte sig selv i anden række. Vi ønsker at se tegn på, at børnene udvikler sig til at være gode kammerater. Dette øves kontinuerligt året rundt ved bl.a. "Fri for Mobberi". Personalet i 0. klasse skal møde robuste børn, som er aktivt deltagende i både leg som fagaktiviteter. De skal opleve, at børnene kan være fokuserede og formår at fordybe sig, samt at de kan navigere i de forskellige skift skoledagen bringer. Lærerne på Damagerskolen skal endvidere opleve, at vi har arbejdet med "De fælles mål for skolestart", som vi i samarbejde har udarbejdet i netværket.

Vi arbejder med læringsmiljøer, der tager højde for børn i udsatte positioner

- Hvad skal vi være opmærksomme på, når vi tilrettelægger læringsmiljøer gennem hele dagen, der skal fremme trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn i dagtilbuddet?
- Hvad skal vi være opmærksomme på, for at børnenes lege udvikler sig positivt for alle børn?
- Hvilke refleksioner giver dette anledning til i forhold til aldersgruppen 0-2 år og 3-6 år?

Vi skal have en øget opmærksomhed på struktur og planlægning i små grupper, samt have et øget fokus på at være nærværende og benævne, bekræfte og kæde sammen (Marte Meo elementer). Ligeledes skal vi have et ekstra øje for de børn, som af en eller anden grund er udenfor fællesskabet. Det kan være nye store vuggestuebørn eller børnehavebørn, der kommer udefra. Refleksion og kommunikation, om hvorledes børn i udsatte positioner trives, skal være en kontinuerlig del af pædagogisk praksis. Ved at inddrage anden anskuelsesposition er det muligt at tilrettelægge læringsmiljøer efter morgenmaden, når vi har fordelt os på stuerne, samt om eftermiddagen efter frugt. Vi skal være opmærksomme på, at de 0-2 årige gerne vil have, at der er voksendeltagelse i legen. De 3-6 årige vil gerne have/danne nære sociale relationer, men kan have behov for at blive guidet af en voksen. Vi skal fokusere på, at benævne og synliggøre barnets ressourcer, initiativer samt leg over for de andre børn. Vi skal reflektere over barnets behov samt etablere rammer for små grupper og fordybelse. Når vi voksne går foran i legen, skal udgangspunktet være i barnet som er i en udsat position. På denne måde hjælper vi barnet til at skabe legerelationer og gør barnet, interessant over for de andre børn, således at barnet kommer til at opleve sig som en del af fællesskabet. Bevidsthed om vores positionering ift. til børnene – om vi går foran, ved siden af eller bagved, skal være en del af vores pædagogiske fundament. Legen er af stor betydning for barnets trivsel og udvikling. Derfor skal vi være åbne i samarbejdet med forældrene og med vores tværfaglige samarbejdspartnere, for at gøre barnet så kompetent som muligt. Dette kræver bl.a. viden om det enkelte barn, forudsigelighed, kontinuerlighed samt et tydeligt læringsmiljø.

Vi arbejder ud fra, at legen er grundlæggende i læringsmiljøerne, og at legen har en værdi i sig selv

- Hvad skal børnene have ud af, at legen har en central plads i hverdagens læringsmiljøer?
- Hvilke tegn kan vi se på, at børnenes leg anerkendes, respekteres og har en betydelig plads i hverdagen?
- Hvilke tegn kan vi se på, at vi som pædagogisk personale støtter, guider og rammesætter børnenes leg?
- Hvilke konsekvenser har børnenes leg for vores tilrettelæggelse af læringsmiljøerne?
- Hvad kan børnenes leg fortælles os om deres oplevelse af læringsmiljøerne?

Det er igennem legen at børnene lærer, udvikles og socialiseres. Børnenes leg afspejler sig af vores samfund (normer, regler, værdier). Gennem legen kan barnet opleve en følelse af autonomi og at have indflydelse på egen identitetsforståelse og dannelse.

Legen skal være sjov og give mening for barnet. Ved den voksnes bevidsthed om at følge barnets spor, fordres barnets følelse af medbestemmelse (demokratisk dannelse). Vi vil se tegn på, at børnene er optaget af at lege og udvikler legene, samt at de hver især både bidrager og er deltager i legen. Når der er skabt mulighed for små grupper, laver børnene selv små lege i legen (går til købmand mens nogen er hjemme og så tilbage til fællesskabet igen). Når vi voksne benævner børnenes leg/initiativer/handlinger, udvikler legen sig og børnene bliver fastholdt i interaktionen. Vi vil se tegn på, at flere børn bliver inkluderet og udvikler sin viden til nye erfaringer, forståelser og kompetencer samt, at de får redskaber til at kunne indgå i en lege og sociale relationer.

De tilrettelagte læringsmiljøer skal opdeles i små grupper for at øge muligheden for fokusfastholdelse ift. leg og relationer. Læringsmiljøet skal være omstillingsparat og tage udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe. Vi kan tilrettelægge temaer omkring f.eks. bondegårdsdyr inden besøg på bondegården eller omkring edderkopper og snegle, fordi børnene har fundet dem på legepladsen, således er børnene selv aktive aktører i egen læring og udvikling. Ved at inddrage digitale medier kan børnenes leg få en ny dimension.

Ved strukturering af personalefordeling muliggøres børnenes fordybelse samt det at blive guidet i legen, da den voksne er nærværende og fokusforskyder. Når børnene har oplevelsen af et alsidigt læringsmiljø, ser vi, at de er optagede og fordybede i legen.

Vi arbejder med pædagogiske læringsmiljøer gennem hele dagen

- Hvad skal børnene have ud af, at vi arbejder med læringsmiljøer gennem *hele* dagen (fx i middagsstunden, på legepladsen, i vokseninitierede aktiviteter og i den børneinitierede leg?)
- Hvilken effekt skal det have for børnene, at vi arbejder sammenhængende med de 6 lærerplanstemaer? i hverdagsituationer (fx i morgenstunden, i garderobesituationen, ved afhentning og på ture)?

Børnene skal via tryghed, forudsigelighed og nærvær føle sig betydningsfulde og opleve en høj grad af trivsel. Når vi arbejder med læringsmiljøer i små grupper, vil børnene opleve en bedre kontakt til de voksne og føle sig set og hørt. Vi voksne vil få en bedre kontakt til børnene særligt de børn, der er mere stille. Deraf vil børnenes koncentration, fokusfastholde og bevidsthed om omgivelser og egen person styrkes. Gennem vekslende læringsmiljøer stimuleres barnets læringslyst og barnets kompetencer såsom empati, omstillingsparathed og selvstændighed. Børnene oplever den institutionelle hverdag som forudsigelig, hvilket giver barnet tryghed i at navigerer i det velkendte. Når vi arbejder med læringsmiljøer i små grupper, vil børnene opleve voksne som er mere bevidste om deres pædagogiske praksis og som har mulighed for at følge børnenes spor, så børnene bedre kan få formidlet, hvad de er optaget af. Hverdagsituationer såsom garderobe-, wc-, samt spisesituationer i mindre grupper skal ligeledes implementeres for at skabe rum for nærvær, udvikling og læring. Endvidere bidrager de hverdagslige situationer såsom måltider, samling etc. til at børnene får øje på hinanden og erfarer, hvorledes man tager hensyn og tilpasser sig fællesskabet. Via evalueringer og faglige refleksioner omkring børnenes læring og udvikling skal børnene opleve en kultur, der understøtter børnegruppens sproglige, kropslige, sociale, emotionelle og kognitive udvikling og læring. Ved nærværende voksne med fokus på sammenhængende arbejde med læreplanstemaerne gennem hele dagen, skabes et læringsrum for at guide og støtte barnet i at navigere bedst muligt i deres forskellige arenaer.

Hvad er vores (det pædagogiske personales) forudsætninger for at arbejde med læringsmiljøer?

- Hvilke ressourcer og udfordringer har vi i forhold til at skabe læringsmiljø gennem hele dagen, som skaber trivsel, dannelse udvikling og læring for børnene?
- Hvilke ressourcer (herunder viden) og udfordringer har vi i forhold til de 6 lærerplanstemaer?
- Hvilke refleksioner giver dette anledning til?

Vi er fint fordelt med 60% uddannet pædagoger heraf 3 nyuddannet og nyansatte samt 40% medhjælpere, som alle er kompetente med mange års erfaring. Vores ressourcer er, at vi er en personalegruppe med kompetencer, viden og interesser, der spænder vidt. Vi er gode til og profitere af viden- og erfaringsudveksling og har et stort ambitionsniveau både hvad angår faglighed og aktiviteter. Arbejdsklimaet/sammenholdet fungerer godt og afføder god stemning i hele huset, hvilket gør os til gode rollemodeller over for børnene. Det kan være en udfordring, at fordele os kontinuerligt i små grupper velvidende, at det er en forudsætning for et godt læringsmiljø, fordi det betyder, at den voksne skal arbejde mere alene. Tidligere har vi været flere om en lidt større gruppe børn. Vi skal bruge mere tid på planlægning, forberedelse og evaluering af aktiviteterne. Det kan være en udfordring at fordele børnene i små gruppe pga. manglende rum. Vi skal udnytte alle muligheder, gå en tur i nærmiljøet, benyt legepladsen som et uderum, opgrader mudderkøkkenet, gøre læringsmiljøerne tydelige for børnene (små rum i rummet) Vi vil have en øget opmærksomhed på at fordele os i tidsrummet: 8-9.30, 12-14 og slutteligt 15-16. Planetstuen eller anden stue, samt puderrummet skal holdes åbent om eftermiddagen, i det omfang, det er muligt at dele sig. Vi skal være opmærksomme på at få inddraget digitaldannelse og -læring i etableringen af læringsmiljøer. Vi skal udvise respekt for hinandens pædagogiske praksisudøvelse ved at være opmærksomme på at have så få forstyrrelser som muligt samt fornemmelse for, hvornår vi snakker privat og videregiver beskeder, da en god læringssituation kan gå tabt pga. manglende nærvær. Den voksnes rammesætning af aktiviteten eller legen er vigtig for børnenes læring og derfor skal den voksne forberede sig på dagen, hvilket kræver en høj grad af arbejdsmoral og selvdisciplin.